

อุยารัตน์ เทียนไชย 2556: สถานภาพปัจจุบันและแนวทางการจัดการของการอนุรักษ์
พันธุกรรมนอกถิ่นกำเนิด ไม้ยางนาของกรมป่าไม้ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และ
สิ่งแวดล้อม คณะวนศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาพิศ ดิลกสัมพันธ์, Ph.D. 161 หน้า

การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาในพื้นที่แปลงอนุรักษ์พันธุกรรมนอกถิ่นกำเนิด
ไม้ยางนาของกรมป่าไม้ในพื้นที่ 13 จังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบัน
ของการอนุรักษ์พันธุกรรมนอกถิ่นกำเนิดไม้ยางนา และเสนอแนวทางการจัดการแปลงอนุรักษ์
พันธุกรรมนอกถิ่นกำเนิด ทำการศึกษาในระหว่างเดือนตุลาคม 2554 ถึง ธันวาคม 2555
โดยการรวบรวมข้อมูลลักษณะทั่วไป ข้อมูลการเติบโต (ความสูงทั้งหมด และเส้นผ่านศูนย์กลาง)
และใช้ SWOT analysis เพื่อวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า มีแปลงอนุรักษ์จำนวนทั้งหมด 36 แปลง โดยมีขนาดเนื้อที่ที่หลากหลาย
ตั้งแต่ 3-200 ไร่ มีอายุ 12-51 ปี ส่วนมากมีระยะปลูก 4x4 เมตร และ 4x2 เมตร โดยแปลงของ
สถานีวนวัฒนวิจัยสุราษฎร์ธานี มีอัตราการเพิ่มพูนเฉลี่ยรายปีของความสูงสูงสุดเท่ากับ
1.64 เมตรต่อปี ขณะที่แปลงของสถานีวนวัฒนวิจัยเชียงราย มีอัตราการเพิ่มพูนเฉลี่ยรายปี
ของเส้นผ่านศูนย์กลางเพียงออกมากที่สุด คือ 1.67 เซนติเมตรต่อปี ผลการวิเคราะห์สถานภาพ
ปัจจุบัน พบว่า แปลงอนุรักษ์พันธุกรรมนอกถิ่นกำเนิดไม้ยางนาที่กระจายอยู่ทั่วประเทศได้รับการ
การบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ มีศักยภาพในการคัดเลือกแหล่งพันธุกรรม และแม่ไม้ สามารถเป็น
แหล่งเรียนรู้ และมีผลผลิตรองที่ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ได้ แม้ประเทศไทยจะมีนโยบาย และ
แผนระดับชาติ ที่เอื้อต่อการอนุรักษ์พันธุกรรมนอกถิ่นกำเนิด และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
แต่ยังคงขาดแผนและกิจกรรมปฏิบัติงานที่ชัดเจนสำหรับการอนุรักษ์พันธุกรรมนอกถิ่นกำเนิด
ไม้ยางนา อีกทั้งกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับบางส่วนไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการปลูกไม้ยางนา
ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงได้กำหนดกลยุทธ์ในเชิงบูรณาการ 7 กลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการจัดการแปลงอนุรักษ์พันธุกรรมนอกถิ่นกำเนิดไม้ยางนาให้เหมาะสมกับสถานภาพปัจจุบัน

ลายมือชื่อผู้เขียน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก